

**„NU NE UITAȚI” –
ÎN MEMORIA CELOR CĂZUȚI
ÎN RĂZBOIUL DIN 1877-1878**

Sorin Sebastian DUICU

Moto:

Dedic aceste rânduri Doamnei Doina Pungă,
profesionalismului și temeiniciei sale profesionale;
dacă nu ar fi fost aleasa sa scriere,
cele înfățișate de mine ar fi fost mult mai sărace.

Abstract: The subject addressed relates to social and cultural anthropology and sociology. This lithograph (52 x 70.3 cm). I identified between the pieces of the museum that I organized at the St. Trinity Chapel, Trivale, near Pitești. It was made by Georg Johann Venrich (1811 – 1880), in 1878, after the original of 1859 and was edited by Lieutenant Colonel Dimitrie Pappasoglu (1811 – 1893). It is a very important commemorative monument comprising the faces of 40 heroes. The text is supplemented with a homage poem signed by O. C. Pleșoianu. I think it is an important work dedicated to our heroes.

Keywords: lithograph, poem, independence, the cult of heroes, social and cultural anthropology, St. Trinity Chapel – Trivale.

Nu cu mult timp în urmă, când am organizat materialul pentru Muzeul Schitului Sfânta Treime din Trivale¹ – amplasat în parcul cu același nume, de

¹ Mihail M. Andreescu, *Istoria mănăstirii Trivale*, București 2001, 343 p.; Gherasim Nicuț, *Mănăstirea Sfânta Treime – Trivale*, Editura Episcopiei Argeșului și Muscelului, 2006, 48 p.; Grigore L. Rădulescu, *Schitul Trivalea*, în „Păstorul Ortodox”, Pitești,

lângă Pitești, ctitorit de Mitropolitul Ungrovlahiei Varlaam (1672 – 1679)² și terminat în 1678 – 1688, deteriorat după seismele din 1802 și 1827, pentru ca în 1854 – 1856, arhimandritul Ierotei să îl „rezidească” – am identificat mai multe litografii pe care le-am valorificat în acest sens.

Tema aleasă se poziționează între antropologia socială și cea culturală. Antropologia, pornind ca o știință a istoriei în care s-au subliniat și analizat tradițiile și procesele modernizării, a fost supusă apoi și unui mod diferit de analiză, proces ce a dus și la eliminarea falselor probleme din componența ei socială și culturală³. S-a constatat că războiul (și cel aici analizat) a stabilit și relațiile națiunii cu instituțiile și autoritățile și că a modificat strategiile pentru a performa în funcție de interesele, de condițiile întâlnite și a condus la modificarea comportamentului, a așteptărilor și a ierarhiei valorilor în ambianța socială, economică și culturală, având ca obiect societatea în ansamblu⁴, ca produs al activității umane și totodată ca mod de existență a acesteia.

Cealaltă latură este cea sociologică, a științei care se ocupă cu studiul descrierii structurii și fiziologiei societății, al relațiilor interumane în cadrul grupurilor sociale, precum și al instituțiilor din societatea dată. Astfel, observația sociologică se identifică ca una din metodele de investigare a grupurilor și societăților.

Fiind o componentă periferică domeniului meu strict, am amplificat documentarea⁵, încadrând-o și în cultul eroilor, al celor care s-au jertfit în Războiul de Independență.

1940, nr. 6 – 8, p. 249 – 254 și Grigore Urișescu, *Schitul Trivalea din Pitești*, în „Mitropolia Olteniei”, Craiova, 1965, nr. 3 – 4, p. 186 – 267.

² A trăit între 1630-1702. Între 1670-1672 a fost Episcop de Râmnic, iar între 1672 și 1679 a fost Mitropolit. Vezi Preot Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Vol. 2, Ediția a II-a, București, 1994, p. 128 – 131. Despre activitatea sa culturală, tipografică a se vedea Niculae Șerbănescu, *300 de ani de la înființarea tipografiei Mitropoliei Țării Românești*, în „Biserica Ortodoxă Română”, București, 1978, nr. 9 – 10, p. 963 – 1003.

³ A se vedea detalierea la Marc Augé și Jean Paul Colleyn, *Antropologia*, Institutul European, 2014, 150 p.

⁴ În 2002, în Cluj Napoca au apărut două lucrări de referință: Achim Mișu, *Antropologie culturală*, 382 p. și Alina Branda, *Repere în antropologia culturală*, 272 p. Anterior, în 2000, la Craiova, domnul prof. univ. Nicolae Panea a scris *Antropologia culturală și socială*, 190 p.

⁵ Ștefan Costea (coordonator), *Istoria sociologiei românești*, București, 2002, 367 p.; Ilie Bădescu, *Sociologia și geopolitica frontierei*, Vol. I – II, București, 1995, 354 și

Litografia „NU NE UITAȚI” (52 x 70,3 cm), dedicată memoriei celor căzuți în Războiul de Independență din 1877-1878, este reprodusă în anexa nr. 1. Deține inscripția paternității editării: „EDIT. COMP. LOC. COL. PAPPASOGLU”.

Dimitrie Pappasoglu (1811-1893)⁶ s-a născut în 28 martie, „ziua marți, pe seară, la 4 ceasuri” în mahalaua Zlătari din București.

Strămoșul său, Constantin, născut în 1630, era originar din satul Linotopi, Castoria; numit *filacto* (străjer), a fost împuternicit de turci ca mare pârcălab (ciorbăgiu) și fiind foarte milostiv, a fost numit Bașa Constantin Pappasoglu, adică „fiu de popă”.

Fiul acestuia, Nicolae, fugе la Craiova, unde se căsătorește cu Dumitrana Slătineanu, fiica ispravnicului de Slatina; astfel se înrudește cu Stoloenii, Măineștii și Bălășenii.

În anul 1767, se însoară cu Tedora (decedată în 1802), timp în care el era grămătic de vistierie, atunci când va fi numit de Vodă Constantin Ipsilanti (1760-1816)⁷ „boier de neam”.

Se va căsători apoi cu Luxandra și vor avea 5 copii, dintre care primul este Dumitrache, adică Dimitrie Pappasoglu. În timpul „Ciumei lui Caragea” din 1813, fugе la Câmpina, pentru ca în 1821, să se refugieze la Brașov, până în 1827, unde, la Școala Imperială, va învăța germana și maghiara, iar cu profesorul particular, francez, Jacquin, va studia pictura.

Nu peste mult timp va intra în rândul armatei, slujind în mai multe locuri din țară și va ieși la pensie la 45 de ani, cu gradul de maior.

358 p.; din anul 2018 este membru al Academiei Române; precum și Mihu Achim, *Introducere în sociologie*, Cluj Napoca, 1992, 219 p.

⁶ Doina Pungă, *Grafica pe teritoriul României în Sectorul al XIX-lea. „Litografia și gravura în acvaforte”*, București, 2009. Activitatea de editor a maiorului Dimitrie Pappasoglu..., p. 122 – 123. Continuăm cu N. Vătămanu, *Lt. Col. Pappasoglu, primul istoriograf al Bucureștilor*, în „Gazeta Municipală”, București, 1943, no. 575 – 578; Cătălina Opaschi, *Lt. Colonelul Dimitrie Pappazoglu. Stema și sigiliul său*, în „Muzeul Național”, 2001, p. 53 – 60 + 2 pl., dar mai ales Gh. Oprescu, *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, Volumul II, București, 1945, p. 119 – 125.

⁷ 1760 – 1816. A fost de trei ori Domn în Țara Românească: 1802 – 1806; 1806 – 1807; 1807, iar în Moldova de două ori: 1799 – 1801 și 1806 – 1807. Vezi Mihai Țipău, *Domnii fanarioți în Țările Române, 1711 – 1821*, București, 2004, p. 93 – 96.

Va trece la Domnul la 2 august 1892, la 81 de ani, în mahalaua Dobroteasa, iar locul de veci și-l va găsi în cimitirul Mănăstirii Cernica.

Din multipla, variata și deosebit de bogata sa activitate, trei lucrări importante pe care le-a scris și publicat sunt închinare capitalei: *Istoria începutului orașului București*, în 1870; *Călăuza sau conducătorul Bucureștiului*, în 1871 și *Istoria fundării orașului București*, în 1891.

Vor fi tipărite într-un volum aferent proiectului *Memoria Bucureștilor*, în anul 2000, inițiat și susținut de Fundația Culturală „Gheorghe Marin Speteanu”.

În activitatea sa tipografică, începută după ce a ieșit la pensie, a avut colaboratori importanți precum Carol Popp de Szathmary (1812-1887)⁸, Danielis (1813-1868-?)⁹ și Georg Johann Venrich (1811-1880)¹⁰; primul a executat desenul, iar ceilalți îl trec pe piatră și fac tipărirea¹¹; de asemenea, întâlnim numele lui I. Pernet¹² și pe cele ale lui C. Isler¹³ și H. Bahr¹⁴.

⁸ Ana Maria Covrig, *Contribuții la deslușirea biografiei și la cunoașterea pictorului Carol Popp de Szathmary*, în *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, București, 1976, p. 89 – 101; George Oprescu, *Pictorii din familia Szathmary*, Vol. I, București, 1943, p. 37 – 96. Am parcurs admirativ Emanuel Bădescu, Radu Oltean, *Carol, Popp de Szathmary – Fotografia Bucureștilor*, București, 2012. În 1841 pictorul a publicat un *Album cu vederi din Transilvania*, iar în 1843 a realizat primele dagherotipii și talbotipii. A fost realizatorul primului reportaj fotografic din lume în Războiul Crimeii (1853 – 1856). A avut atelierul pe Podul Mogoșoaiei, vis-a-vis de Biserica Sărindar. După anul 1843 s-a stabilit în București devenind pictor de curte al Vv. Alexandru Dimitrie Ghica (1796 – 1862).

⁹ S-a deplasat la Cluj cu Gabriel Barra de Akos, era autor de portrete și peisagist. La Sibiu a fost prezent ante 1831 și în perioada 1848 – 1852, apoi se stabilește în București. Vezi Doina Pungă, *Grafica...*, București, 2009, p. 40. A se vedea și *Repertoriul graficii românești din secolul al XIX-lea* întocmit de Doina Penteleiciuc (Pungă), *literele A – R*, Vol. I, București, 1974, p. 61 – 63 și Vol. II, București, 1978, p. 451 – 454.

¹⁰ „Susținuți cu entuziasm de Ion Heliade Rădulescu, incunabulele litografice imprimate în Țara Românească sunt semnate între anii 1829-1840 de J. G. Venrich... Vezi Doina Pungă, *Grafica...*, p. 273 – 274. Activitatea sa profesională prezentată succint la Doina Pungă, *Grafica...*, p. 101 - 103, 293 și 295.

¹¹ Gh. Oprescu, *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, Volumul II, București, 1945, p. 121.

¹² Iosif Pernet desenator și litograf francez, activ la București în 2/2 sec. XIX, a avut atelierul pe „Ulița Gorgan 10” și în „Mahalaua Șerban Vodă 10”. Vezi Mariana Vida, *Incunabulele litografice și exemplare rare din Colecția Cabinetului de Desene și Gravuri*, Catalog, Muzeul Național de Artă al României, București, 1999, p. 54.

Va apela, în activitățile sale tipografice, la stabilimentele grafice din București¹⁵: Venrich și Danielis. Schulhoff, cu stabilimentul Artistic la Hotel Post, A<ndreas> Bielz (asociat cu Danielis), Herbert (la Hotel Post), Baichel (pe Podul Mogoșoaiei 27), Thiel¹⁶, Weiss¹⁷, Sander & Compania¹⁸ și Carol Göbl (1845-1916)¹⁹.

A fost inspirat de experiența străină: germană, austriacă, rusă sau franceză, precum gravurile tip *image d'Épinal*, în general, acestea nu erau litografiate ca la noi, ci gravate în lemn, apoi colorate cu mâna.

Lucrarea mai deține mențiunile:

„DESEMN DE GEORG. VENRICH 1878”

Georg Johann Venrich (1811-1880) a fost convins în 1829 să vină la București unde a început să lucreze în „bolta” librarului sibian H. W. Thiery de Meronville²⁰, la „Curierul Românesc” fondat de Ion Heliade Rădulescu. Un timp, însă, a lucrat și la Friderich Walbaum²¹.

¹³ Carol Isler a transpus pe piatră în „Stabilimentul Artistic a lui Carol Popp de Szathmari”. Vezi Doina Pungă, *Grafica...*, p. 118. Din aceeași sursă (p. 200, 201 și 231) sunt înregistrate 11 lucrări cu semnătura acestuia, 9 la Cabinetul de Stampe al Academiei Române, 2 la M.N.A.R. și tot aici, p. 305, îi găsim explicitat activitatea.

¹⁴ Referindu-se la colaboratorii lui Pappasoglu care era „inventatorul subiectului, pe care un altul îl executa în desen, poate uneori de-a dreptul pe piatra litografică... Alteori întâlnim numele lui I. Pernet și pe cele ale lui C. Isler și H. Bahr”. A se vedea Gh. Opreșcu, *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, Volumul II, București, 1945, p. 121.

¹⁵ Gh. Opreșcu, *idem*, p. 121.

¹⁶ Împreună cu Ioan Weiss vor fi proprietarii Stabilimentului și imprimeriei din Str. Biserica Enei; mutat apoi pe str. Doamnei acesta va rămâne lui Ioan Weiss.

¹⁷ Venit de la Brașov la București, în 1836, a deschis un Stabiliment unde a imprimat litografia lui Iosif Pernet și cromolitografiile lui Carol Popp de Szathmari. Vezi D. Pungă, *Grafica...*, p. 125.

¹⁸ „După 1860 în București...” „Mulți dintre meșterii litografi veniți din Austria și Germania... și-au deschis propriile întreprinderi”. Este cazul Stabilimentului Litografic „Sander-et Co”. Vezi D. Pungă, *Grafica...*, p. 125, Sander a lucrat (și) ca litograf în „Stabilimentul de fotografie și litografie al lui M. B. Baer”; Vezi *idem*, p. 137.

¹⁹ A înființat Institutul de Arte Grafice. A fost format ca tipograf la Viena, Stuttgart și Paris, iar din 1881 va fi director al Imprimeriilor Statului; A se vedea D. Pungă, *Grafica...*, p. 126, 137, 303 și 304.

²⁰ Revine la informația anterioară (D. Pungă, *Grafica...*, p. 101 – 102); Ion Heliade Rădulescu, într-o notiță din „Curierul Național” (1771 – 1828), consemna: „D<omnul> Tieri (librarul H. W. Thiery de Meronville), vânzătorul de cărți, au statornicit un

Venrich²², în anul 1846 (?), își va face tipografie la București, la Hanul Mihai Ghika, „în fața apeductului”, adică Mihai Vodă, nr. 44, în 1852, apoi se mută în mahalaua Izvor, nr. 844 sau pe „str<ada> Isvoru No. 24.

În stabilimentul tipografic, H. C. Wartha²³ va desena planșa „Poeți Contemporani cu portretele executate după foto de epocă” (aflat în Cabinetul de Stampe al Academiei Române, inv. 666).

Venrich a mai executat reprezentarea unei acțiuni a domnitorului Cuza din procesul de reorganizare a armatei, realizând „Manevra generală din 23 August 1859 de la Băicoi”; lucrarea se află la Cabinetul de Stampe al Academiei Române, la inventarul cu numărul 453, având dimensiunile de 470 x 6,2 cm. În acel an a mai creat și compoziția alegorică „Renașterea României”, litografiată de C. Danielis; se găsește în aceeași colecție, sub numărul de inventar 5904 și are 462 x 632 cm. Spectaculoasă este însă reprezentarea celor 16 + 1 județe de munte ale României; o gravură editată în 1878 de D. Pappasoglu, lucrare închinată Corpurilor legiuitoare ale țării, care declaraseră

instituit litografic, adică un mijloc de a tipări în piatră orice fel de lucrări ce se pot scrie cu mâna, hărți, icoane, figuri și toate care se pot înlesni în orice canțelarie ... trebuie să rămânem foarte îndatorați acestui binevoitor străin, care a făcut jărtvă întâmplării capitolul său ca să putem noi a avea cinstea de a zice că avem o litografie și o librărie întregă”. Era, de asemenea, pictor miniaturist, profesor de desen și se afla la București din 1812. A se vedea Remus Niculescu, *Miniaturistul Meronville*, în „Studii și Cercetări de Istoria Artei”, nr. 3-4, București, 1954, p. 262 – 263 și nota nr. 2.

²¹ Wakbaum, librarul „Curții” a fost editorul „României” care a apărut în 1838-1839, condus de F. Aaron (1805-1887) și G. Hille. Vezi D. Pungă, *Grafica...*, p. 127. Numit și „Librarul Curții” va edita portretul lui Gh. Bibescu, desenat în 1843 de vienezul Anton Kafmann și imprimat de <Joseph> Lemercier (1803-1887). A se vedea D. Pungă, *Grafica...*, p. 278, iar pentru activitate, vezi idem p. 293.

²² Completez nota nr. 7 prin analiza bogatei sale activități: referiri la D. Pungă, *Grafica...*, p. 101 – 105, informație însoțită de principalele lucrări, în *idem*, p. 231 – 233. Între acestea deosebit de importantă este lucrarea numită „Autoportret” (27,0 x 19,5 cm). Inscripția litografiată centru jos: „G. Venrich I-Litugraphe en Valcahie; entre 1829 Introducătorul Artei Litogr: A: 1829/ÎN BUCURESHTI”. În dreapta jos mai este scris: „DESS.P.LUI MEME”, iar în pandant, în colțul stânga: „1859”. La Cabinetul de Stampe al Bibliotecii Academiei Române se află sub inv. 28540. Este o reprezentare unicat pentru secolul al XIX-lea, deoarece are redat instrumentarul lucrativ necesar unui litograf. Această litografie prezentă în anexa nr. 2 am găsit-o ulterior reprezentată și la D. Pungă în *Grafica...*, p. 232 și 436.

²³ Este autorul litografiei „Bătălia de la Călugăreni”, din 1874 și „România Liberă”, din 1878; vezi Gh. Oprescu, *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, Volumul II, București, 1945, p. 145

Independența de Stat a României la 9 mai 1877; aparține aceleiași colecții, având numărul de inventar 725 și dimensiunile de 894 x 457 cm²⁴.

Trebuie să reținem considerația lui G. Oprescu despre el, pe care l-a considerat „cel mai fecund și cel mai talentat dintre litografii bucureșteni”²⁵.

Centrul litografiei „NU NE UITAȚI”, aici abordate, este ocupat de un obelisc, compus din două volume principale disproporționate volumetric.

Cel superior, tronconic, marcat de un blazon cu text explicativ, cu vârful retezat este surmontat de Ochiul Creatorului și de o cruce. Sub blazonul susmenționat se află o clepsidră înaripată, iar baza se completează cu 4 lănci suprapuse în „X” și 2 hlamide drapate. La bază, în extremități, câte un înger în poziție omagială ține o ramură de isop; ei poartă chiton și himation.

Urmează baza cilindrică, supradimensionată, delimitată la extremități de două, respectiv patru frize decorative compuse din motive vegetale și geometrice stilizate. Central, într-un medalion circular de ruban, este redată noua stemă adoptată de Carol I în 1867, după ce în anul precedent se adoptase noua Constituție, iar numele țării devenise România. În planul inferior, se află o ghirlandă, de asemenea, omagială, susținută de vulturul cruciat și capul de bour, de la care se continuă alte două ghirlande, la dreapta și la stânga monumentului. În registrul următor obeliscul deține patru eșarfe ce înfățișează principalele lupte ale războiului și în final, din spatele respectivului monument, dispuse simetric, se văd două tunuri. Cele două componente majore antemenționate sunt așezate pe un soclu hexagonal.

Încadrat de componente alegorice, tunuri, și marcat de inscripția, în medalion, în blazonul susmenționat: „Corpurile / 6, 8, 9, 10, 12, 13 de Dorob<anți>, / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 de linie / 1, 2, 3 de Vână<ori> /, 2, 3, 4 de artiler<ie>”.

Monumentul este înconjurat de un peisaj definit prin componente de șes – deal, ocupat de nenumărate cruci care se întrepătrund.

Pe trei laturi și parțial pe a patra, inferioară, perimetral, sunt 40 de medalioane cu portretele principalilor eroi.

Textele de sub rama compusă dintr-un duct plin sunt:

²⁴ Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, București, 1977, p. 143; 334 – 335 și 476 – 477.

²⁵ Radu Moțoc, *Expoziția „Domni și Principi ai Țărilor Românești”*, deschisă la Biblioteca V. A. Urechia, Galați, mss, Mai 2007, Galați.

„Momentul pentru gloria și eterna memorie a bravilor ostași Români căduți pe câmpurile de onoare în resbelul pentru independența Ro[mâniei] supt domnia ASR Carol I de Hohenzolern, domnitorul Românilor, bravul și superiorul comandantului corpurilor aliate Ruso-Române la anul 1877 și 1878, la Plevna. Pe jumătate și din prețul acelu tablo<u> se va trimite autorităților competente pentru aju<torul> morților soldați în câmpii și prin spitale, precum s-au trimis până acum și țifra de lei unai 3000 lei în decurs de 6 luni”.

Toți eroii înfățișați în medalioanele ovale, circulare și numerotate, au numele cuprinse în tabelul redat inferior. Pe latura superioară, pe două coloane de câte șase, sunt înfățișați principalii eroi ai războiului.

1. Major George Șontu (†) la 30 Aug., Grivița I
2. Major Nicolae Ion (†) la 6 Sept. Griv. II dor
3. Major Dimitrie Giurescu (†) la 7 Noem: Rahova
4. Major Ene Costand (†) la 9 Noem. Rahova
5. Căpit. Nic. Valter Mărăcineanu (†) 30 Aug. Grivița I
6. Căp. Romano Mihail (†) 30 Aug. Grivița I
7. Căp. Dimitre Rușilă (†) 30 Aug. Plevna
8. Căp. Georgevici Grigorie (†) 30 Aug. Grivița I
9. Căp. Nicolae I. Macovescu (†) 30 Aug. Plevna
10. Căp. Jon Grigorie Năstase (†) Sept. 6 Grivița
11. Căp. Nicolae Lascăr Bogdan (†) Sept. 6 Grivița II
12. Căp. Gănescu Dimitrie (†) Oct. 7 Grivița II

Pe latura dreaptă și inferioară sunt reprezentați următorii 14 eroi (din care nr. 17, 18 și 19 sunt lipsă din cauza lacunei în foaie):

13. Căp. Păun Nicolae Vasile (†) Oct. 12 Plevna
14. Loc. Chivu Stănescu (†) la 30 Aug. Grivița I
15. Loc. Dim. Nicolescu (†) la 30 Aug. Plevna
16. 17, 18, 19, 20: [...] lacună
21. Loc. Radovici Nicolae (†) în bătaia de la Rahova

22. Loc. Lache Const. Eleuterescu (†) la 12 Gen. Vidin
23. Loc. Pavel Bordenu (†) (Dorobanț) Rahova
24. Sub. Loc. Boțescu George (†) 30 Aug. Grivița
25. Alexandru I. Dănescu (†) la 30 Aug. Plevna
26. Loc. Jon Tuiculescu (†) la 30 Aug. Grivița I

În sfârșit, reprezentarea omagială cuprinde în partea stângă și inferioară următorii 14 eroi:

27. Sub. Loc. Constan Iliescu (†) la 30 Aug. Grivița I
28. Sub. Loc. J. V. Elefterescu (†) la 30 Aug. Grivița I
29. Sub. Loc. Nicolae Nancovici (†) la 30 Aug. Grivița I
30. Sub. Loc. Justin D. Handoca (†) la 30 Aug. Grivița I
31. Sub. Loc. Vasile Mihăilescu (†) la Plevna 30 Aug.
32. Sub. Loc. Al. C. Florescu (†) la 1 Sept. Grivița II
33. Sub. Loc. Georg. Nicolescu (†) la 6 Sept. Grivița II
34. Sub. Loc. Georg. Valentineanu (†) la 32 Oct.
35. Sub. Loc. Lemnea Dimitrie (†) la 7 Oct. Grivița
36. Sub. Loc. Const. Paragene (†) la 7 Oct.
37. Sub. Loc. Vasile Verbicenu (†) la 12 Gena. Vidinu
38. Sub. Loc. Ținfilă George (†) la 20 Sept. M.
39. Sub. Loc. Horcea Vasile (†) la 30 Aug.
40. Sergen. Georgescu Marin (†) la 30 Aug.”

Din ampla bibliografie dedicată Războiului de Independență pentru Întregirea Neamului am ales numai două titluri, pentru a sublinia jertfa și dedicația, spiritul de sacrificiu și nu în cele din urmă eroismul arătat. Prima lucrare este o sinteză dedicată evenimentului²⁶. Aici sunt cuprinși cei care au

²⁶ Cornel Scafeș, Horia Șerbănescu, Corneliu Andonie și Ioan Scafeș (de la care am primit-o cu dedicație), *Armata română în Războiul de Independență, 1877-1878*, București, 2002, 439 p și 16 pl.

luptat și unii care au căzut cu vitejie, astfel cunoaștem pe militarii români care au fost decorați cu ordinul „Steaua României” (p. 302 – 354). Mai sunt cuprinși cei decorați de ruși cu ordinul „Sfântul Gheorghe” (p. 355 – 360), cei decorați de sârbi cu ordinul „Takavo” (p. 361 – 363), dar și străinii care au primit „Steaua României” (p. 364 – 368).

Am considerat să mai semnaliez o altă lucrare care ne menționează recunoștința pe care am avut-o și o avem față de cele sus menționate²⁷.

Se continuă cu poezia omagială:

„Drumeț! Oprește’ți pasul! Inceată a ta căutare!
O lacrimă fierbinte revarsă p’ast pământ!
Vai! Plângi cu plâns de jale cu dor și cu înfocare,
Privind aceste țărături, ce țin loc de morment.

Când gerul oprea râul, și viscolul cel rece
Sufle ’nghețând și focul ce’n vatră pâlăia
Când norul de zăpadă cădea voind să’nece
Și case și ogoare și grosnic vijia.

Atunci ei-rîdeau veseli, rîdeau cu nepăsare,
Căci toți la a virtuței dogoare se’n căldiau,
Luptau cu bărbăție, luptau <cu>’n verșunare.
Și nici o obosire într’ensii nu simțeau.

În corp aveam viață, în inimă căldură,
Și dor de a lor moșie, dar sânt și românesc
În ochi le ardea nădejdea și flacăra cea pură
Le aprinde și le’nvia un suflet vitejesc.

Români la veselie, români și la suspine!
La moarte ca Românul ce dicem: Dumnedeu!

Și toți porneau în pace și fără îngrijire
La luptă’ngrozitoare, la foc ucigător;
Cântau betrâne doine, pășind spre nemurire

²⁷ Tudor Radu Tiron, *Din vremea Războiului de Independență Ceremonialul de decorare de la Cotroceni din 13/25 mai 1877*, în „Revista Bibliotecii Academiei Române”, nr. 1, 2017, p. 89 – 112.

Cu sufletu'n credință, cu inima în dor.

Vai! Plângi, căci dorm aicea, departe de a lor țară
Voinici periți în floare a patrie'nălțând
Sunt morți ei însă moartea lor nu le fu amară
O lege și o lumină străbună aparând”.

O. C. Pleșoianu.

Fără a se considera că sunt doar impresionat de această lucrare grafică, cu certitudine ea reprezintă un înalt omagiu adus puterii de închinare și dedicație a poporului român pentru înfăptuirea unuia din crezurile și dedicațiile sale ce a dus la o victorie definitivă, câștigarea Independenței Naționale a României.

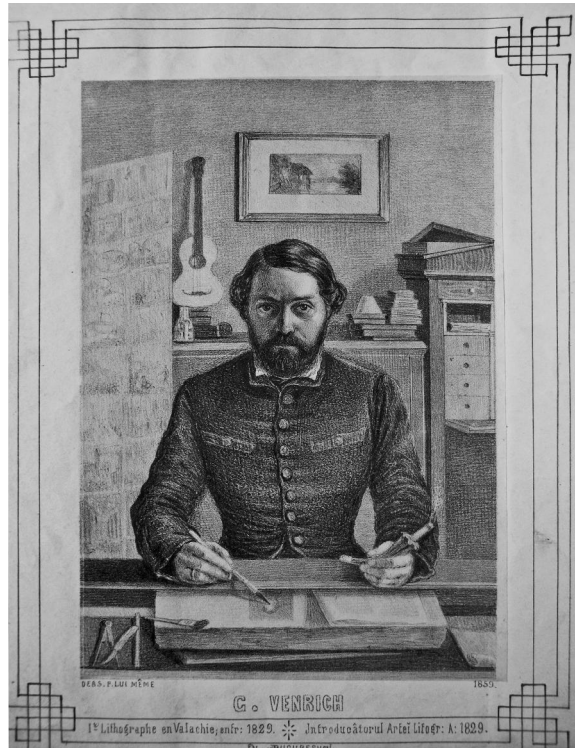

Fig.1, Litografia, în cretă, Georg Johann Venrich (1811 – 1880), autorul lucrării în atelierul său; autoportret (27,0 x 19,5 cm), Muzeul Schitului Sfânta Treime din Trivale, Pitești.

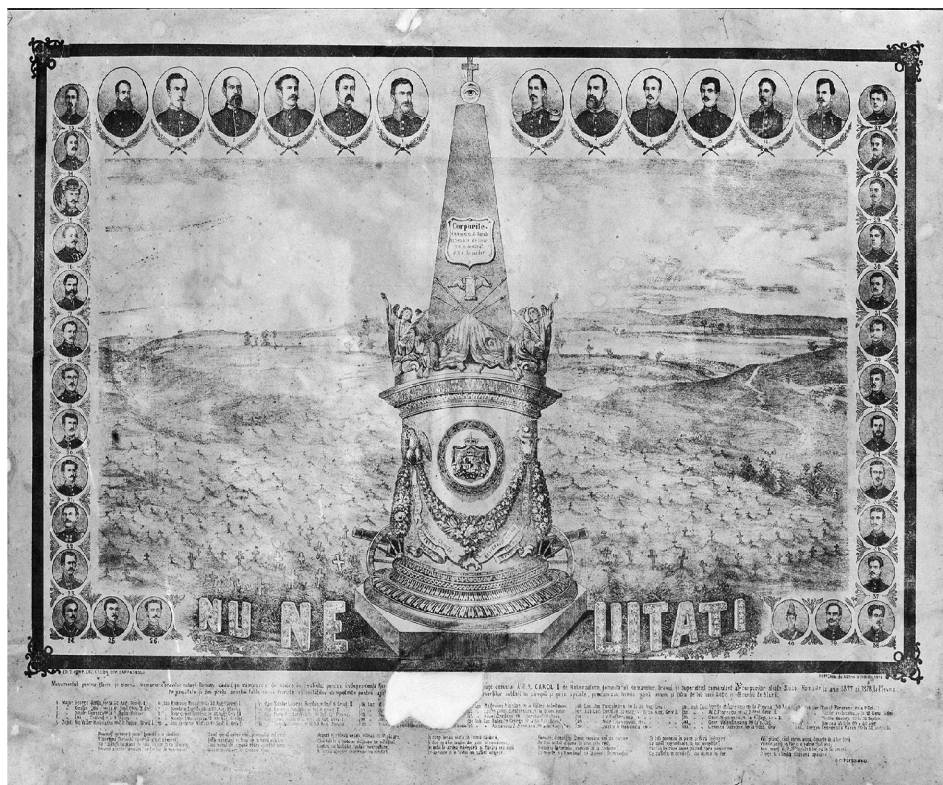

Fig. 2. Litografia (52 x 70,3 cm) „NU NE UITAȚI”
 închinată eroilor din Războiul 1877 – 1878,
 Muzeul Schitului Sfânta Treime din Trivale, Pitești.

Sorin Sebastian DUICU
 Cercetător științific I
 Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România